

Brantôme

Het Venetië van de Dordogne

Geen Brug der Zuchten, geen overvol San Marco-plein of heetbloedige gondeliers die met snikkende stem een Zeeuwse blondine toezingen ... in het Venetië van de Dordogne is alles rustig en eenvoudig. Maar wel in een wonderschone ambiance.

TEKST: ANDY ARNTS • BEELD: SUSAN ARNTS

KLOKKENTOREN

LE PONT COUDE EN L'ABBAYE DE SAINT-PIERRE

LA GROTTE DU JUGEMENT DERNIER

BINNENPLAATS

WAAR DE RIVIER DE DRONNE EEN SIERLIJKE LUS MAAKT en daardoor een eilandje van nauwelijks 300 meter in diameter vormt, daar is het: Brantôme, op het kruispunt van de wegen die naar Périgueux en Angoulême leiden. Voordat je het dorp bereikt, moet je eerst door eindeloze landwegen met veel groen, hooibalen en hier en daar een kapelletje. Maar dan ineens doemt er wat bebouwing op, en voor je het weet draai je via de oude Pont des Barris het dorp in.

Kijk, daar heb je ons hotel al. Het staat er als een zelf-verzekerde gastheer die de bezoekers van zijn dorp begroet en verleidt met zijn mintgroene luiken en roze hortensia's. Zijn ontwerper liet hem meebuigen met de kromming van de Dronne, zodat elke terrasbezoeker zich kan verlustigen aan alles wat zich daarop begeeft: eenden, zwanen, maar ook tal van kano varende toeristen die, uit verwondering voor de omgeving, regelmatig uit balans raken en na veel gestoei en gespartel uiteindelijk kopje onder gaan.

Vanaf het terras wordt het spektakel geamuseerd gevolgd. Want zo gaat dat in Brantôme: niemand die in een onbedaarlijk lachen uitbarst of hysterisch 'Oh my Gosh!' uitroept. Er heerst een ontwapenende sfeer. Men weet: die komt heus wel weer boven, terwijl er ondertussen fraai opgemaakte schalen met langoustines, turbot en confit de canard worden geserveerd. Het is hier als op vakantie gaan naar de jaren dertig van de vorige eeuw.

De oudste klokkentoren van Frankrijk

Maar zijn er dan helemaal geen overeenkomsten met het 'echte' Venetië? Jazeker wel. Zoals daar, aan het Canal Grande, de Basilica di Santa Maria della Salute zich als een onmisbaar baken

verheft, zo heeft Brantôme haar Abbaye de Saint-Pierre. Net zo wit van kleur, maar veel strenger en statiger dan haar barokke tegenpool in Italië. Ook de abdijkerk is met een geheel andere intentie ontworpen. Wie hier kleurrijke mozaïeken, schilderijen van grote Franse meesters of rijk bewerkte altaarstukken hoopt te ontdekken, komt bedrogen uit. De Saint-Pierre ontroert door zijn verstilde eenvoud. Het is geen kerk om met open mond in rond te kijken, maar om de ogen te sluiten en de ziel te openen.

De geschiedenis van de kerk en het aanpalende klooster-complex voert terug naar het jaar 817. Maar van dat oorspronkelijke gebouw is niets meer terug te zien, nadat het in 848 en 857 door de Noormannen werd verwoest. De Benedictijnse monniken lieten zich echter niet van de wijs brengen en bouwden hun heiligdom telkens weer op. Zo werd het in de 11e eeuw verrijkt met een romaanse klokkentoren die tot op de dag van vandaag intact is gebleven en daarmee de oudste van Frankrijk is.

Het huidige complex dateert uit de 18e en 19e eeuw, waarbij een belangrijke rol was weggelegd voor architect Paul Abadie, die ook de Sacré-Cœur in Parijs ontwierp. Saillant detail is dat Abadie zich voor dat meesterwerk liet inspireren door de Cathédrale Saint-Front de Périgueux – op nauwelijks dertig kilometer van Brantôme – en de Basilica di San Marco in ... Venetië. De cirkel is weer rond.

Onstuitbare devotie

Nadat we een kaars hebben opgestoken voor onze dierbaren, verlaten we de kerk en steken we over naar het Musée Fernand Desmoulin, op de benedenverdieping van het kloostergebouw. Via de museumwinkel komen we op de onverharde binnenplaats

LA DRONNE

die rechts wordt geflankeerd door een fascinerende rotspartij met daaronder *La grotte du Jugement Dernier*, de grot van het Laatste Oordeel.

Ondanks deze dreigende naam is het er aangenaam koel, en nadat de ogen aan het schaarse, doch feeëriek licht zijn gewend, ontvouwt zich een parkoers van geschakelde grotten waar paters en kluzenaars letterlijk monnikenwerk hebben verricht. In de harde rotswanden hebben zij eeuwen geleden, gedreven door onstuitbare devotie, een serie enorme bas-reliëfs uitgehouwen die nog altijd tot de verbeelding spreken. En dat niet alleen. De grotten geven ook inzicht in de uitstekende

bouwkundige kennis die de monniken al in 11e eeuw bezaten, toen zij de klokkentoren op een rots bouwden – een rots waar je nog altijd gewoon onderdoor kunt lopen. Je ziet bezoekers, die daar door de begeleidende borden van op de hoogte zijn gebracht, dan ook meteen met enige huivering naar het plafond staren.

Het parkoers kronkelt vervolgens weer richting de binnenplaats naar *La grande source*, een weldadige bron die zich hier al sinds mensenheugenis bevindt en de reden is dat dit vruchtbare gebied al zo lang door mensen wordt bewoond. De bron voorziet nog altijd een deel van de huishoudens in Brantôme van water.

DE ABT VAN DE STOUTE VERHAALTJES

Als soldaat bij de belegering van het hugenoten-bolwerk La Rochelle, streed Pierre de Bourdeille, heer en abt van Brantôme, aan de zijde van de katholieke hertog van Guise. In 1584 viel hij echter van zijn paard, en terwijl hij daarvan herstelde schreef hij het befaamde *Les vies des dames galantes* (De levens der galante dames), een uitbundig erotisch boek over de vrouwen van zijn tijd. Zelfs nu zal meniggen nog smullen van zijn vrijmoedige teksten. Zo zegt hij over de liefde die beter wordt met de jaren: 'Van een maagd moet de beurs nog geopend en ontsloten worden, maar getrouwde vrouwen hebben in veel gevallen een heel ruime beurs, geschikt voor liefdadigheid op grote schaal.' Met evenveel zwier bericht hij over man-

nen op leeftijd: 'Wat geeft het dat de klok enig gebrek heeft, als de klepel maar goed werkt.' Ook nog verder gaande schunnigheden worden door de voormalige abt niet geschuwd, evenals goede raad voor mannen die zich willen verzekeren van de lichamelijke trouw van hun echtgenoten:

**Wie zeker wil zijn van de trouw
Van zijn amoureuze vrouw,
Moet haar sluiten in een ton
En haar nemen door de spon.**

Rijmpjes die je niet snel zou verwachten van de voormalige leider van een abdij, die bovendien over Catharina de Medici, de koningin van Frankrijk, schreef: 'Haar billen zijn om te zoenen.'

De citaten hiernaast zijn ontleend aan het boek 'O vermijloenen spleet' van Bart Van Loo

PAVILLON RENAISSANCE

CHÂTEAU DE LA HIERCE

HÔTEL-RESTAURANT CHARBONNEL

Klopsignalen en andere mysterieuze geluiden

We komen nu bij een lieflijk parkje, het Pavillon Renaissance, met een fontein, een Engelse tuin en uitzicht op de achterzijde van hotel Moulin de l'Abbaye, het meest gefotografeerde hotel van de Dordogne. Vanaf deze kant is het hotel echter niet goed te zien, dus lopen we via de binnenplaats terug naar het Musée Fernand Desmoulin. De naamdrager van dit museum leefde in de tweede helft van de 19e eeuw, een tijd waarin het spiritisme sterk in opkomst was, zeker in de hogere kringen. Geboeid door dit mysterieuze fenomeen nam Desmoulin in 1900 deel aan een spirituele tafeldans, destijds erg in de mode. Eenmaal terug in zijn atelier voelde hij dat hij papier en potlood moest opnemen en 'de geest moest oproepen'. Dit resulteerde in 75 'mediamieke tekeningen' die hij met toenemende bezetenheid op het papier kraste en die het museum zorgvuldig conserveert.

Het aardige van het museum is dat men Desmoulin fascinerend voor het spiritisme op een multi-zintuigelijke wijze laat ervaren: je passeert een borstbeeld en ineens hoor je onheilspellende klopsignalen of andere mysterieuze geluiden. Voor wie dat bovennatuurlijk gedoe allemaal niet hoeft, zijn er gelukkig ook nog de vele post-impressionistische schilderijen die Desmoulin maakte nadat hij 'in de steek was gelaten door occulte invloeden'. Desmoulin stierf overigens op 14 juli 1914 – de Franse nationale feestdag – in ... Venetië.

Het nocturne spel van der zwaluwen

Zo, genoeg geschiedenis. Van de abdij lopen we via de Pont Coudé naar het eerdergenoemde hotel Moulin de l'Abbaye. Waar je ook staat, elk uitzicht is vanaf hier fenomenaal. De Dronne

stroomt en klettert hier zo verleidelijk dat ze elk gebouw en elke brug tot nationaal monument verheft. Alles klopt, tot en met de achterliggende Jardin des Moines aan toe.

Eigenlijk is het middeleeuwse eilandje zelf niet eens zo heel erg bijzonder. De kromme straatjes bieden niet veel meer dan wat je in andere oude Franse dorpjes aantreft: een kapsalon, een bakker, een paar winkeltjes met streekproducten, wat terrasjes met plastic stoeltjes en op elke hoek een *pharmacie*. Goddank geen McDonalds, geen Burger King, geen sushibars of andere hippe tenten, geen bruisend nachtleven. In Brantôme ga je om acht uur ontspannen dineren in een goed Frans restaurant met uitzicht op de rivier en daarna lekker op tijd naar je hotelkamer. Daar, voor het open raam, zie je dan het nocturne spel van de talloze zwaluwen die in Brantôme wonen.

Als vleermuizen scheren ze door de lucht en over de Dronne, om vervolgens tot rust te komen in de nesten die ze bijna onzichtbaar onder de daklijsten hebben gebouwd.

Misschien vaart er nog een late *croisière* voorbij, gevuld met blijde toeristen die zwijgend van de serene avondstille genieten. Nog even en dan gaan ook zij naar hun kamers en doven de laatste lichten in Brantôme, het stadje waaruit je het liefst nooit meer zou willen vertrekken.

EN ROUTE

Daar, voor het open raam, zie je dan het nocturne spel van de talloze zwaluwen die in Brantôme wonen

HÔTEL MOULIN DE L'ABBAYE

PRATIQUE

VOOR ALGEMENE INFORMATIE

Office de Tourisme Périgord Dronne Belle Église Notre-Dame
2, rue Puyjoli de Meyjounissas
24310 Brantôme en Périgord
perigord-dronne-belle.fr

PONT DES BARRIS

AANBEVOLEN ADRESSEN

Hôtel-restaurant Charbonnel
Heerlijk, betaalbaar hotel met een voortreffelijk gastronomisch restaurant. Terras aan het water. Alle kamers kijken uit op de Dronne en de Pont des Barris.
57, rue Gambetta, 24310 Brantôme
lesfrescharbonnel.com

Hôtel Moulin de l'Abbaye
Hét viersterren-paradepaardje van Brantôme. Fenomenaal uitzicht op de Dronne en de abdij. Het restaurant is bekroond met een ster in de Guide Michelin van 2017. Specialiteit: Le Menu du Moulin, een *menu dégustation* van acht gangen à € 110.
1, rue Pierre de Bourdeille, 24310 Brantôme
moulinabbaye.com

MUSEUM

Musée Fernand Desmoulin
Boulevard Charlemagne
24310 Brantôme
Entreprijs: € 5,50
Kijk voor de actuele openingstijden op:
perigord-dronne-belle.fr